

EL LENGUATGE

El datiu dels diputats

El pronom feble representant del complement indirecte o datiu de tercera personal del plural (masculí i femení), dit més senzillament, el plural de *hi*, és *els*, no *els hi*. Així consta clarament a tots els tractats de gramàtica normativa, en què s'indica també que darrera el verb revesteix les formes *ls* i *los*, però no *ls-hi* i *los-hi*. Per consegüent, oracions com *Hem de telefonar a les secretaries. Convé prendre declaració als testimonis i Tenim molt d'interès a dir això als corresponents*, esdevenen, amb la pronominalització del complement datiu, *Els hem de telefonar. Convé prendre-ls declaració i Tenim molt d'interès a dir-los això*.

Es pot saber, però, que en el llenguatge col·loquial aquestes formes del plural del pronom datiu solen dur el reforç del pronom adverbial *hi* (o, en tot cas, d'una vocal *i* de suport que, si l'hem de representar gràficament, representem amb la mateixa forma que el pronom adverbial *hi*), amb què dues oracions com *Telefonem als advocats i Telefonem als advocats a casa seva* obtenen una mateixa pronominalització: *Els hi telefonem*. El fet és que la gramàtica normativa rebutja decididament l'ús d'aquests conjunts pronominals (*els hi*, *ls hi* i *los hi*) com a representants del pronom datiu, en lloc de les formes simples *els*, *ls* i *los*, que són les úniques usades en la llengua culta. Convé notar que el pronom datiu es combina molt sovint amb el pronom acusatiu, cosa que ja justifica el rebuig d'aquest reforç que dificultaria la combinació.

L'ús del pronom datiu de tercera persona del plural és molt habitual en els discursos i parlaments, en què l'orador s'adreça a la concurrència fent servir el tractament de vostè: *Els companys, senyors i senyores diputats, que... El tema del qual els parlo... Una altra cosa que voldria dir-los, senyors i senyores diputats...* I és en aquests casos, senyors diputats (no diem "senyores i senyors diputats" perquè no hem tingut ocasió de sentir cap diputada fent ús de la paraula), que aquesta incorrecció gramatical que comentem, que algú pot considerar una minúcia sense importància —però, d'altra banda, ben fàcil d'esmenar—, adquireix un relleu insospitat, sens dubte a causa de l'èmfasi i la solemnitat propis de l'oratoria parlamentària, que tant és de desitjar que sigui un model vàlid de llenguatge.